

TRZECI KURS DLA WYCHOWAWCÓW SEMINARIÓW DUCHOWNYCH W RZYMIE

„Dam wam pasterzy według mego Serca” – pod takim tytułem odbył się w Rzymie w dniach od 5 do 25 VII 1999 r. Trzeci Kurs Stałej Formacji Wychowawców Seminariów Duchownych. Organizatorem kursu było Stowarzyszenie Rektorów Rzymskich Kolegiów Kościelnych (A.R.C.E.R.) a patronat nad nim objęła Kongregacja ds. Wychowania Katolickiego.

Kurs, w którym wzięło udział w tym roku 110 kapłanów, rektorów i wychowawców z seminariów duchownych z 32 krajów, odbywał się równolegle w pięciu kolegiach rzymskich: w Papieskim Kolegium Filipińskim dla uczestników pochodzących z krajów anglofońskich, w Papieskim Seminarium Francuskim dla frankofonów, w Papieskim Kolegium Hiszpańskim dla uczestników mówiących po hiszpańsku i portugalsku oraz w Papieskim Kolegium Lombardzkim i w Papieskim Wyższym Seminarium Rzymskim dla uczestników posługujących się językiem włoskim.

Na kurs zaproszono rektorów i wychowawców diecezjalnych seminariów duchownych, o ile to możliwe, już posiadających pewne doświadczenie w tej pracy. Celem kursu było ofiarowanie możliwości pogłębienia i uaktualnienia teologicznego, duchowego i psychopedagogicznego w kontekście szerokiej możliwości wymiany doświadczeń i wzajemnego ubogacenia się w celu odpowiedniego wypełnienia posługi rozeznawania i towarzyszenia kandydatom do kapłaństwa.

Rzym – miejsce kursu – oraz jego międzynarodowy charakter dały niepowtarzalną okazję wzajemnego poznania i weryfikacji edukacyjnych wyborów oraz pozwoliły wykorzystać eklezjalny i kulturowy wymiar tego miasta. W szczególności sprzyjały ubogacającemu dialogowi z rzymskimi instytucjami akademickimi oraz różnymi instytucjami Stolicy Apostolskiej.

Uczestnicy mieli możliwość wysłuchania wielu interesujących wykładów, a wiele czasu zarezerwowano na dialog i wymianę opinii, krytyczną analizę doświadczeń, na możliwość wypracowania elementów projektów wychowawczych.

Program kursu trwającego trzy tygodnie podzielono odpowiednio na trzy grupy tematyczne. Pierwsza dotyczyła osoby „powołanego” oraz współczesnego kontekstu

eklezyjnego i kulturowego powołania. Chodziło tu o lepsze poznanie zjawisk, wartościującego rozeznania i nowych zagadnień wychowawczych zarówno pedagogicznych, jak i duchowych nowych pokoleń alumnów seminariów. Druga grupa tematów dotyczyła teologii i duchowości prezbiteratu jako celu formacji seminaryjnej wiernej Ewangelii i wrażliwej na aktualne okoliczności. Trzecia grupa zagadnień obejmowała propozycję wychowawczą seminarium: osoby wychowawców, różne role i zadania wychowawcze i ich wzajemne relacje oraz projekty formacyjne w ich konkretnym kształcie w konfrontacji z różnorodnością doświadczeń różnych wspólnot seminaryjnych.

Wszyscy uczestnicy kursu – odbywającego się jak wspomniano w różnych ośrodkach – mieli okazję kilkakrotnego spotkania się i wspólnej pracy. Najpierw trzeba wspomnieć dwie koncelebracje: na początku w Bazylice św. Jana na Lateranie pod przewodnictwem Wikariusza Ojca Świętego na Miasto i Diecezję Rzym kard. Camillo Ruini oraz na zakończenie w Bazylice św. Piotra pod przewodnictwem Sekretarza Kongregacji ds. Wychowania Katolickiego abp. Josepha Pittau. Obydwu spotkaniom liturgicznym towarzyszyły spotkania ogólne: na rozpoczęcie z Prefektem Kongregacji ds. Wychowania Katolickiego kard. Pio Laghi rozmawiał dziennikarz-watykanista z „Corriere della Sera” Luigi Accattoli, a na zakończenie rektorzy pięciu kolegiów organizujących kurs dokonali jego podsumowania. Ponadto odbyły się dwa spotkania ogólne o charakterze roboczym (tzw. *Carrefour*) w Domus Aurelia ojców sercanów. Ich tematyka była ściśle związana z zagadnieniami, które stanowiły przedmiot kolejnych tygodni. Podczas pierwszego spotkania zajmowano się osobą kandydata do kapłaństwa (na ten temat wystąpili: arcybiskup Tuluzy Emile Marcus i biskup Ibizy Cortez); natomiast podczas drugiego spotkania omówiono rzeczywistość seminarium jako wspólnotę wychowującą (na ten temat przemawiał arcybiskup Malolos na Filipinach Leonardo Z. Legaspi OP oraz biskup Novary we Włoszech Renato Corti). Oprócz wspomnianych wystąpień uczestnicy mieli okazję do wymiany obserwacji i doświadczeń podczas prac w grupach.

W program kursu włączono również dzień skupienia (w Kolegium Lombardzkim przeprowadził go pracownik Kongregacji ds. Wychowania Katolickiego ks. prał. Ryszard Selejdak), pielgrzymkę do Loreto i sanktuarium św. Gabriela od Matki Bożej Bolesnej u podnóża Gran Sasso oraz wizytę w Kongregacji ds. Wychowania Katolickiego.

Ogólne założenia programowe realizowane były w poszczególnych kolegiach według własnych szczegółowych planów. Również zaproszeni specjaliści i eksperci przeważnie podejmowali współpracę z jednym ośrodkiem.

W Kolegium Lombardzkim spotkali się przedstawiciele z krajów Europy Środkowo-Wschodniej. Wśród nich było ośmiu Polaków, pięciu Węgrów, dwóch Włochów i Hiszpan (pracujący w seminarium w Szkodrze w Albanii) oraz Litwin, Kazach (pracujący w Nowosybirsku) i Brazylijczyk.

Pierwszy tydzień, podczas którego – przypomnę – zajmowano się osobą kandydata do seminarium i seminarzysty, rozpoczął się wykładem (i następującą po nim refleksją i dyskusją) rektora tego kolegium ks. prał. Diego Coletti. Wprowadził on zebranych w problematykę współczesnych przemian kulturowych i wyzwań, jakie stawia ona Kościołowi, ze szczególnym uwzględnieniem procesu wychowawczego. To wystąpienie korespondowało z wypowiedzią o. prof. Marko Rupnika SJ, dyrektora Centro Aletti, który mówił o teologicznie inspirowanej konfrontacji Kościoła z epoką współczesną.

Bogata tematyka pierwszego tygodnia skoncentrowała się wokół wykładu o. prof. Amadeo Cencini oraz spotkania z prezydentem Włoskiego Stowarzyszenia Psychologów i Psychiatrów Katolickich (AIPPC) prof. Tonino Cantelmi i jego najbliższymi współpracownikami: sekretarzem tego Stowarzyszenia prof. M. Ermes Luparia oraz konsultantem dr. M. D'Angelico. Omówili oni miejsce i rolę psychologa i psychologii w procesie wychowania seminaryjnego oraz niektóre zagadnienia związane z funkcjonowaniem dynamizmów i sił intrapsychicznych. W podobnej przestrzeni tematycznej poruszał się także ks. prof. Alessandro Ravaglioli.

Ważnym punktem pierwszego tygodnia kursu była również wizyta na Wydziale Nauk Komunikacji Społecznej Papieskiego Uniwersytetu Salezjańskiego oraz spotkanie z dziekanem ks. prof. Franco Leverem SDB oraz jego współpracownikami: ks. prof. Fabio Pasqualetti SDB, ks. prof. Tadeuszem Lewickim SDB i ks. prof. Roberto Giannatelli SDB. Pozwoliły one na konfrontację z zagadnieniem współczesnych mediów: „Media i młodzi dzisiaj: wyzwanie czy uprzywilejowana okazja?”

Tematem drugiego tygodnia była tożsamość prezbitera. Ks. prof. Erio Castellucci pracował z uczestnikami kursu trzy dni i przedstawił posoborowy obraz teologiczny kapłana diecezjalnego. Tożsamość prezbitera wyprowadził z zasady chrystologicznej i eklezjologicznej, omówił wzajemne relacje trzech zadań księdza: ewangelizatora, liturga i pasterza, przedstawił posługę i życie duchowe księdza i wreszcie wskazał na wspólnotę z biskupem, prezbiterium i całym ludem Bożym jako elementy istotne duchowości kapłana diecezjalnego.

Trzeci tydzień dał uczestnikom kursu możliwość szerszego spojrzenia na rzeczywistość seminaryjną. W tę tematykę wprowadził rektor Wyższego Seminarium Duchownego w Treviso ks. prof. Bruno Mazzocco. Swoje wypowiedzi i świadectwo skoncentrował on wokół następujących tematów: „Seminarium ma być «wspólnotą wychowawczą»”; „Wychowawcy wezwani są, by tworzyć «wspólnotę wychowawczą» wewnątrz seminarium”; „«Projekt wychowawczy» jako konieczny punkt odniesienia dla zadań wychowawczych seminarium”.

Podsumowanie i zamknięcie kursu odbyło się w dwóch etapach. Wieczorem 23 lipca we wszystkich kolegiach odbyło się spotkanie podsumowujące oraz wręczenie dyplomów uczestnictwa w kursie. W Kolegium Lombardzkim dokonał tego pracownik Kongregacji ds. Wychowania Katolickiego ks. prał. Sandro Panizzolo oraz animujący w sposób godny podziwu przebieg kursu zarówno od strony dydaktycznej, jak i liturgicznej, ks. rektor Diego Coletti.

Doskonale przygotowany i zorganizowany kurs pozwolił uczestnikom nie tylko na postawienie wielu pytań, ale też – oprócz pogłębienia świadomości znaczenia zadania, które jest im powierzone – dał im konkretne sugestie i odpowiedzi jak je wypełnić. Dał również okazję poznania bliżej możliwości, jakie od kilku lat istnieją w dziedzinie przygotowania formatorów do pracy w seminarium. Dobre przygotowanie tych, którzy zajmą się wychowaniem w seminariach duchownych kandydatów do kapłaństwa, staje się bowiem w ostatnich latach jednym z wyrazów troski Kościoła o swoje prezbiterium.

Ks. Andrzej Michalik